

Múltidéző

DECEMBER

Kedves Sopronkövesdiek! Bizonyára mindenki tudna több olyan nevet mondani, amelyhez megkülönböztető név párosult. A község névanyagában számos ilyen „melléknév”, úgynevezett „ragadványnév” szerepel még ma is. A nevek kutatásával az utóbbi néhány évtizedben foglalkoztak néhányan, de csak az 1800-as évek elejétől. Talán nem tévedek, ha azt feltételezem: a nehezen olvasható kézírás miatt. Pedig a nevek egy része éppen a XVIII. században, vagy ennél is korábban keletkezett. Most kizárólag a családnevek közül mutatok be néhányat, a plébánia anyakönyveiből vett példák alapján. Ezek a családnevek nem egy személyre alakultak ki, és így általában bántóan megkülönböztető jelleg sem társul hozzájuk. Lássuk tehát ABC-sorrendben:

Csigó Fia: Legvalószínűbb magyarázatként elfogadható, hogy a gyermek így különböztette meg magát – és egyben családját – az apjától. Az 1800-as évek elején már viselték e nevet. **Csigó Jani:** Kialakulása 1757-re vezethető vissza. Ekkor ugyanis Csigó György elsőszülött fiáról, Jánosról Janinak nevezte el a családját, hogy a többi Csigó nevű családtól megkülönböztesse (Csigó vulgo Jani). A 'vulgo' jelentése: közönségesen. Ennek megfelelően 1837-ben írták: „Csigó Ferentz közönségessen Jani”. **Csigó Pusztai:** Egyike a legrégebb megkülönböztető neveknek. 1714-ben már szerepel az anyakönyvekben, Pusstaj aliter Csigó alakban. ('aliter' = másként) Eredete a 'puszta' kifejezésre vezethető vissza.

Horváth Bolodár: 1785-ben már használták e nevet, a XIX. század elején Horváth alias Bolodár alakban fordul elő. ('alias' = másként). **Horváth Filác:** A nagyon régi nevek közé tartozik, 1713-ban már feljegyezték.

Horváth Mátyás: A Mátyás nevet valószínűleg Horváth János személyes megkülönböztető nevééről, a Mátyás Jankóról (1807) vette át a család. **Horváth Tini:** 1808-ban Georgius Horváth-Tini alakban szerepel az anyakönyvekben. Eredetét nem sikerült megállapítani.

Horváth Vizi: Valószínűleg a patak közelsége miatt kapták ezt a megkülönböztető nevet. 1826-ban Pete Mihály Vizi alakban is előfordul, tehát nem csupán a Horváth név velejárója.

Mihócza Németh: Egyike a legrégebb neveknek. Eredete szintén az 1700-as évek első felére nyúlik vissza (1728: Joanne Mihocza aliter Német).

Pete Németh: A XVIII. század közepéről származó névnek ismert az eredete: Németh György felesége Pete Erzsébet volt, így nevét megkülönböztető névként vette át (1752: Elisabeta Nimet alias Pete). **Pete Píkó:** 1852-ben jelenik meg először az anyakönyvekben. Eredete ismeretlen. **Pete Polgár:** Kialakulására kétféle magyarázat lehetséges. Egyrészt a jómódú gazdákat néha 'kövesdi polgár' kifejezéssel illették, másrészt pedig valamelyik Pete-család az önálló Polgár nevet vette fel egy másik családtól, talán házasság útján az 1800-as évek elején. **Pete Varga:** Az 1850-es években vette fel az a Pete János, aki az ún. Varga-képet állíttatta 1863-ban.

A Pete névhez további megkülönböztető nevek is társultak. Ezek közül a legismertebbek: barát, franczli, jákli, kurcsi, muzsaji, nádgyáros, pali, tömördi. Számos nevet öriztek meg az anyakönyvek, melyek kevésbé terjedtek el, ezek közül csak néhány példát említek: Német alias Bacsá (1777), Pintér alias Regedli (1756), Mihócza desits (1870-es évek), Kustor mikola (1885). Remélem, e névcsokorban minden kedves Olvasó talált kedvére valót!

Kelemen Dávid

Halloween avagy a vigyorgó tök ünnepe

Napjainkban egyre nagyobb divat lett „helovint ünnepelni”, ami azt jelenti, hogy rémisztő alakoknak öltözve járják elsősorban a gyerekek a házakat, mondókát mondanak és édességet kéregetnek. De honnan is ered ez az ünnep? Eredetileg egy ősi kelta ünnep, ami a Skóciában és Írországban élő törzsek újéve volt. Úgy hitték, hogy ezen a napon a legvékonyabb az élőket és a holtakat elválasztó határmezsgye. Ilyenkor a halottak igyekeznek visszatérni az élők közé, és azért, hogy ezt az élők megelőzzék és elijesszék a visszavágyó holtakat, rémisztő ruhákba öltöztek, úgy tettek, mintha ők is szellemek lennének, és az utcákat járták. A tóklámpás fénye pedig útmutatóként szolgált a szellemeknek. Halloween kapcsán meg kell jegyeznem, hogy milyen érdekes dolog, hogy mennyire lelkesednek a gyerekek és a felnőttek is ez iránt az - akárhonnan is nézzük- idegen szokás iránt, aminek talán csak elvéve ismerik az eredetét.

Kevesen tudják, hogy a magyar néphitben is úgy tartják, hogy ez a nap, a halottak napja, az, amikor a halottak visszajárnak szeretteikhez. Ekkor lehet a halottak lelki üdvéért a legtöbbet tenni, ilyenkor általában megvendégtették a szegényeket, a koldusokat, a temetőben a sírokat rendbe tették, gyertyát gyújtottak. Éjszakára gyakran megterítették, hogy a család hazajáró halottai enni tudjanak, más vidéken pedig a temetőbe vitték a vacsora morzsáit.

Remek dolognak tartom, ha népszokások élednek újra, honosodnak meg, de valljuk be, fantasztikus dolog lenne, ha a saját, magyar hagyományaink élednének újra!

Reményekkel telve várom, hogy a Luca napi, vagy a betlehemezős mozgolódás is olyan lelkes legyen, mint a haloweeni, hiszen ott is „csak házalni, verselni és jutalmat várni kell”!

Dani Krisztina